

ШИНТА, ИНИМЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№ 4.

СЪМБЪТЪ, 26. ІАНУАРИЙ.

1852.

НОБЛ РЕГЛАМЕНТЪ СКОЛАРИЪ

ал школар молдовене.

(Брмаре.)

С) Сколі цимназіале.

§. 50. Тинеріи, каре мѣштѣнд дѡвѣдѣтѣрѣ прімарѣ, ар дорі а се дѡда дѡвѣдѣтѣрѣ сциенціѡче, вор трече дн скола цимназіалѣ, дѡп дѡмплініреа формалігѣділор черѣте пріп ачест регламент, Кап V. Партеа II.

§. 51. Кѡрсѣл дѡвѣдѣтѣрѣ цимназіале ва фі де 7 ані, дн каре се вор дѡвѣдѣа обѣктеле зрѣтѣоре :

1. Релігіѡе.
2. Калиграфіѡе.
3. Літѡва латінь ші елінь, кѡ літератѣра лор, дѡделегнічереа кѡ авторіи класічї.
- 4: Літѡва францезѣ, італіанѣ, цѣрманѣ, рѣсакѣ ші тѣрчѡаскѣ, дн каре зна ва фі дѡдаторіѡре, дѡп адечереа сколарілор саѣ а пріпцілор лор.
5. Граматіка рѡмѣнеаскѣ дн тѡтѣ а еї дѡтіндере.
6. Математіка.
7. Цѡгеографіа поѣ ші Статістіка дн тѡтѣ а лор дѡтіндере дн цѡепералѣ, ші а пріпціпалелор дн снечіалѣ.
8. Цѡгеографіа веке.
9. Історіа зпіверсалѣ ші а пріпціпалелор.
10. Антіквїтѣділе Рѡманілор ші ала Елінілор.
11. Поетіка, Рѡторіка, Стілѣл, дн тѡтѣ а лор дѡтіндере.
12. Міѡлодіа.
12. Історіа патѣралѣ.
14. Фїзіка есперіменталѣ ші елементеле де Хіміѡе.
15. Децентѣл.
16. Цимнастіка.

17. Дѡтродѡчереа дн філософіѡе дѡп сїстемѣл адоптарѣ дн Прѡсїа.

§. 52. Сколі цимназіале се вор дѡпфїнда зна дн Іамї, ші дѡп трѡвїнда ші мїжлѡчеле касѡї сколастїче ші дн алте Ресїденціи цінѡгалѣ, дѡпче пѡндѣ де ла Барладѣ

Дѡп сѡтпаре. Ачѡї каре ар вої а се фаче дѡвѣдѣтѣрѣ дн сколіале прімарѣ, трѡвїї не дѡпгѣ сѡвѣршїреа челор дѡптѣ 4 класе цимназіале, сѡ зрѡеѡе ші зп кѡрсѣ де педагогіѡе, не каре дѡпсѣ вор пѣте фреквѡента дѡпрезїл кѡ кѡрсѣл цимназіалѣ ші анѡте дн класа а 3-ја ші а 4-а.

С е к ц і ѡ а ІІІ.

Дѡвѣдѣтѣра дѡпалѣ.

§. 53. Пентрѣ дѡвѣдѣтѣра штіпцелор дѡпалте се ва дѡпфїнда дн Іамї о Акадѡміѡе.

§. 54. Ачѡаста ва аѡе патрѣ факѡлѣтѣді.

А) Факѡлѣтѡе філософїѡнѣ.

Б) Факѡлѣтѡе жїврідікѣ.

С) Факѡлѣтѡе теологіѡнѣ.

Д) Факѡлѣтѡе медїкалѣ.

А) Факѡлѣтѡе фїлософїѡнѣ.

§. 55. Ачѡаста ва аѡе доѣ секціи, ші анѡте :

I. Секціѡе штіпцелор філософїѡче. II. Секціѡе штіпцелор математїче ші фїзіче.

§. 56. Секціѡе I, ва кѡпрїнде зрѣтѣореле штіпцї :

- a) Анѡропѡлодіа. b) Псїхѡлодіа. c) Лодіка.
d) Метафїзіка. e) Етїка саѣ філософїѡеа моралѣ.
f) Естетїка. g) Педагогіа. h) Історіа філософїѡеї.
i) Літератѣра поѣ ші веке. j) Історіа зпіверсалѣ.

§. 57. Кѡрсѣл дѡвѣдѣтѣрїлор ачѡестѡра ва фі де дої ані.

§. 58. Дн Секціѡе II, се вор преда дн кѡрсѣ де 3 ані, штіпцеле зрѣтѣорѣ :

a) Математіка дѡпалѣ ші Цѡеометріа.

b) Физика есперименталъ кѣ апликація Математичеї:

c) Исторія патрзалъ дн тотъ а еї ксприндере шї Цеологія.

d) Химія.

e) Меканіка теоретикъ шї аликать ла машине.

f) Текпологія,

g) Архитектѣра, фачереа де шоселе, подзрї шї зидирї.

h) Десемпѣл топографикъ, де машине шї де констрѣкциї.

§. 59. Тинерїї каре вор вої а трече ла дѣвѣтѣрїме дпалте, тревѣе съ фї пїтректѣтѣ зна дїн скоалеле секндаре кѣ поте вѣне.

§. 60. Пентрѣ ачеї карїї вор вреа а дѣвѣда ле дїле шї шгїицелеле политиче, овїектеле ентерате дн Секциѣа I. а факълтѣѣѣ фїлософиче, сѣнт дндаторїторѣ; еар тинерїї каре вор вої а трече ла Секциѣа II, а ачестеї факълтѣдї, нѣ сѣнт дндаторїдї а зрѣма кѣрѣл шгїицилор днсемпате дн Секциѣа I.

B) Факълтатеѣа Жїзрїдикъ.

§. 61. Дн ачеста се вор дѣвѣда зрѣтѣтореле шгїициї:

a) Енчїклопедїа шгїицилор жїзрїдикъ.

b) Теорїа дрентѣлѣї, Теорїа дрїтѣлѣї крїминал, дрїтѣл цїнтелор.

Дрїтѣл чївил ал Романїлор, Инстїтѣдїї шї Пандекте шї Исторїа дрїтѣлѣї Романѣї.

d) Дрїтѣл комерчїал шї камбїал, Кодїка комерчїалъ а Молдавей.

e) Кодїка чївиле шї крїминале а Молдавей, Теорїеа прочедзрѣї крїминале шї чївиле, прочедзрѣа крїминале шї чївиле а Молдавей.

f) Медїчина жїздектѣторескѣ.

g) Енчїклопедїа шгїицилор политиче.

h) Шгїицелеле политиче, еар маї кѣ самѣ, екonomieа политикъ, шгїицида фїнанциалъ, кѣношгїицида ашезѣмїнтелор адмїнїстратїве але Молдавей.

Кѣрѣл ачестор шгїициї ва фї де 3 анї, дн каре нѣмаї тинерїї чеї кѣ деосевїтѣ сїлїнѣтѣ вор нѣте зрѣма шї кѣрѣл факълтѣѣѣ фїлософиче днскѣ кѣ ачестѣ кондїциѣ, ка апої се фїе даторї а дн-тревѣицида днскѣ зн анѣ днтрегѣ пентрѣ пренѣтра-рѣа ла есаменѣї, прїн зрѣмаре 4 анї пентрѣ жѣвеле факълтѣдї. (Ва зрѣма.)

Ноѣа констїтѣдїзїне франдозеаскѣ.

Ка тѣте жѣрналеле пѣвлїкѣт шї пої пентрѣ днсемпѣтатеа са исторїаѣ констїтѣдїзїнеа чеа поѣтѣ;

днгѣстїмеа колѣпелор пострѣ днскѣ нѣ пе еартѣ а комѣнека чїтїторїлор пострї шї лѣгнѣл пролог кѣ каре Л. Наполеон а гѣсїт де кѣвїнѣтѣ а днсоци пѣвлїкѣдїзїнеа констїтѣдїзїнеї, шї дн каре днскѣ се сїлеште а демѣстра апаологіа днтрѣ политїка аѣлѣї репѣв. VIII. шї днтрѣ ачѣеа а аѣлѣї 1852.

Тїтѣлѣа I.

Арт. 1. Констїтѣдїзїнеа рекѣнѣште, санкционеазѣ шї гарантїсеазѣ марїле прїнчїпїї прокїемате дн 1789, карї факѣ базеле дрентѣлѣї пѣвлїк ал франдозилор.

Тїтѣлѣа II. — Форма гѣвернѣлѣї.

Арт. 2. Гѣвернѣл репѣвлїчеї франдозешгїї сѣа днкрѣдїнѣт пе 10 анї преседїнтѣлѣї де акѣт ал репѣвлїчеї.

Арт. 3. Преседїнтеле репѣвлїчеї гѣвернеазѣ прїн мїнїстрїї, прїнтр'ѣн сват де стат, прїнтр'ѣн сенат шї зн корп леїслатївѣ.

Арт. 4. Пѣтереа леїслатївѣ се есердѣеазѣ дн комѣне прїн преседїнтеле репѣвлїчеї, прїн сенат шї корпѣл леїслатївѣ.

Тїтѣлѣа 3. — Деспрѣ преседїнтеле репѣвлїчеї.

Арт. 5. Преседїнтеле репѣвлїчеї есте респѣнсавїа попорѣлѣї франдозескѣ, шї аре тот даѣна дрент де а апелла ла ачелашї.

Арт. 6. Преседїнтеле репѣвлїчеї есте капѣл статѣлѣї; ел е сѣпрѣтѣл команданте прѣсте трѣпеле де зскат шї марѣ, декїарѣ ресвелѣл, днкеїѣ трактате де паче, де аїанѣтѣ шї де негодѣї, денѣмеште пе тодї офїчїалїї, шї емїте тѣте регѣламентеле шї декрѣтеле нечесарїї ла есекѣрѣеа леїлор.

Арт. 7. Дрентатеа се фаче дн нѣтеле лѣї.

Арт. 8. Нѣмаї ел аре инициатїва а да леїї.

Арт. 9. Преседїнтеле аре дрентѣл градїѣрѣї.

Арт. 10. Ел санкционѣзѣ шї пѣвлїкѣ леїїле шї отѣрѣїле сенатѣлѣї.

Арт. 11. Дн тот аѣл ел прїнтр'ѣн репорт аштерне дншїнѣтеа сенатѣлѣї шї а корпѣлѣї леїслатїв старѣа трѣвилор репѣвлїчеї.

Арт. 12. Аре дрентѣл а декїара дн старѣ де аседїѣ зн департамент сѣї маї нѣлѣте кѣ ачѣеа ресерварѣ днскѣ де а днкѣношгїицида нѣмаї декѣт пе сенат деспрѣ ачѣеста. Зрѣтѣрїле стѣрѣї де аседїѣ сѣнт регѣлате прїн леѣе.

Арт. 13. Мїнїстрїї атѣрнѣ нѣмаї дела капѣл статѣлѣї; фїекарѣ мїнїстрѣ е респѣнсавїале нѣмаї пентрѣ лѣкрѣрїле че кадѣ дн сѣера лѣї; днтрѣ мїнїстрїї нѣ есїстѣ нїчї о солидарїтате; еї се пот траѣе ла жѣдїкатѣ нѣмаї прїн сенат.

Арт. 14. Министрії, петври сенатълазѣ, аї корпълазѣ леѣислативѣ, аї сватълазѣ де статѣ, офидеріи арміеї де ѣскаг шї таре, жѣдикъторіи шї офіціаліи пѣвлічі денъ зрѣторіа жіврѣмѣнт: „Еѣ жїѣр сѣпъпере ла конститѣциѣне шї кредіицъ ла преседінтеле.“

Арт. 15. Прінтрън декрет ал сенатълазѣ се ва отърѣ сѣма че се ва респонде преседінтелзѣ не тот анъл кѣт ва цїнеа офіциѣла лѣї.

Арт. 16. Мѣрїнд преседінтеле дѣаїнте де а се дѣмпліні мандатъла сѣѣ, атѣнчі сенатъла копвокъ не пацїѣне ка сѣ факъ повъ алеѣере.

Арт. 17. Канъла статълазѣ аре дрептъла прїнтрън акт секрет, депѣс дѣ архїва статълазѣ, а дѣсетпа пѣтеле ачелзѣ четъѣеанѣ не каре дѣпсѣла дѣ інтересѣла Франѣї дѣ рекомѣндъ ла попор ка сѣ аї-вѣ дѣкредере дѣтръпсѣла шї сѣла алеагѣ.

Арт. 18. Пѣпъ ла алеѣереа повълазѣ преседінте де репѣвлікъ гѣвернеазъ преседінтеле сенатълазѣ дѣ котъне нз міністріи афѣлторі дѣ актївїтате, карі се конститъ дѣ сватъ гѣверніа шї декретеазъ дѣпъ мажорїтатеа вотърїлор.

Тїтѣла VI. — Деспре сенат.

Арт. 19. Нѣмеръла сенаторїлор нѣ пѣте трече песте 150; пентръ прїмъла ан нѣмеръла лор сѣа де-фїнт ла 80.

Арт. 19. Сенатъла констѣ: 1. Дїн кардіналі, дїн тарешалї; 2. дїн четъѣенї не карї дѣ дѣалцѣ ла демнїтате де сенаторї преседінтеле.

Арт. 21. Сенаторїи сѣнт пѣатовївіаї шї се де-пѣтеск не віацъ.

Арт. 22. Фѣнкѣциѣне сенатълазѣ сѣнт фѣрѣ пла-тѣ. Кѣ тѣте астеа преседінтеле репѣвлічѣї, лѣсѣнд дѣ прївїицъ сервїдїрїа шї авереа сенаторїлор, пѣте дѣкѣвїида де персѣнъ о дѣтѣциѣне каре сѣ нѣ треакъ сѣма де 30,000 франѣї не ан.

Арт. 23. Преседінтеле шї віче-преседінтеле сенатълазѣ се денѣтеск де кѣтре преседінтеле ре-пѣвлічѣї дїнтре метвриї сенатълазѣ не кѣте зп ан. Плата преседінтелзѣ се ва дефїце прїн декрет.

Арт. 24. Преседінтеле копвокъ нї прорѣгъ (атѣпъ) сенатъла. Ел дефїце прїн декрет кѣт аѣ сѣ дїпъ сесїѣнїа ачелзїа.

Арт. 25. Сенатъла есте кзстѣделе конститѣциѣ-неї шї ал лїбертѣдїлор пѣвлічѣ. Нічі о леѣе нѣ се поате пѣвлїка пѣпъ і се аштерне маї дѣтѣї лѣї.

Арт. 26. Сенатъла се пѣне дѣконтрѣ ла пѣ-влїкареа: 1. а леѣїлор каре атїнг сѣаѣ атакъ кон-стїтѣциѣнеа, релїдїѣнеа, торала, лїбертатеа кѣлѣ-лзѣї, лїбертатеа персѣанѣї, егалїтатеа четъѣенїлор

дѣаїнтеа леѣеї, пѣвїолавлїтатеа прѣпрїетѣдїї шї прїнѣпїа пѣатовївіаїтѣдїї жѣдикъторїлор; 2. а ле-ѣїлор каре ар перїклїта апърареа терїторїазѣї.

Арт. 27. Сенатъла репѣлеазъ прїнтрън декрет: 1. конститѣциѣнеа колонїлор шї а Алѣерїеї; 2. Тот че нѣ е превѣзѣт прїн конститѣциѣне шї чеа че е печесарїѣ ла кѣрсѣла еї; 3. сенсѣла артїкѣллор кон-стїтѣциѣналі карї се пот еспїка дѣ варїи модѣрї.

Арт. 28. Декретеа сенатълазѣ се аштернѣ преседінтелзѣ спре санѣїонаре шї пѣвлїкаре.

Арт. 29. Сенатъла дѣкѣвїидазъ сѣа анѣле-азъ тѣте актеле че се демѣстрѣ дїн партеа гѣвер-пѣлзѣї ка контрарїе ла конститѣциѣне, сѣаѣ каре тот дїн ачелашї темѣї і се адѣк дѣаїнте де кѣтре че-тѣѣенї прїн петїдїѣнї.

Арт. 30. Сенатъла прїн репорт адресат кѣтре преседінтеле репѣвлічѣї пѣте пропѣне васе ла про-їенте де леѣї дѣ интерес наѣїонале маї дѣналт.

Арт. 31. Сенатъла пѣте асемеѣе пропѣне мо-дїфїкѣдїѣнї де конститѣциѣне. Деакъ пропѣнѣреа се ва прїїмі декѣтре есекѣтївѣ, аша ачелашї се ва дефїце прїнтрън копсѣлг де сенат.

Арт. 32. Дѣпсѣ тѣте модїфїкѣдїѣнїа дѣ ва-селе прїнѣпале але конститѣциѣнеї — каре се про-пѣсерѣ дѣ прокѣмѣдїѣнеа дела 2. Декѣмѣвре, шї се прїїмірѣ де попоръла франѣосеск — аѣ сѣ сѣпѣнъ ла вотїсарѣа зпїверсале.

Арт. 33. Ла касѣ де верѣ десѣаѣере а корпъ-лзѣї леѣислатїв пѣпъ ла алтѣ копвокаре а ачелзїа, ла пропѣнѣреа преседінтелзѣї репѣвлічѣї, сенатъла поартѣ грїжъ де тоате че се чер ла кѣрсѣла гѣ-верпѣлзѣї.

Тїтѣла V. — Деспре корпъла леѣислатїв.

Арт. 34. Алеѣереа заче дѣ попор.

Арт. 35. Ла 35,000 алегѣторї віне кѣте зп де-пѣтат пентръ корпъла леѣислатїв,

Арт. 36. Дѣпѣтадїї се алег прїн вотъла зпївер-сале фѣрѣ сврѣтїишї де лїсте.

Арт. 37. Дѣпѣтадїї нѣ прїмеск платѣ.

Арт. 38. Еї сѣнт денѣмїдїї не шасе анї.

Арт. 39. Корпъла леѣислатїв десѣате шї вѣтеазъ проїенте де леѣї шї де контрївѣдїѣне.

Арт. 40. Амандѣмѣнтъла (модїѣнеа де дѣ-дрептаре), каре сѣа прїїміт де комїсїѣнеа дѣсѣрѣ-натъ кѣ есамїнареа верѣнзї проїент де леѣе, се ва трїміте де кѣтре преседінтеле порпѣлзѣї леѣислатїв ла сватъла де стат. Дакъ амандѣмѣнтъла нѣ се ва прїїмі прїн сватъла де стат, ачела нѣ се маї пѣте аштерне ла десѣатерїа корпълазѣї леѣислатїв.

Арт. 41. Сесїѣнїа ордінаре але корпълазѣї ле-

